

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CLXXVIII. — Izdan in razposlan 1. dne novembra 1916.

Vsebina: Št. 376. Ukaz, s katerim se uravnava promet s posušenimi cikorijevimi koreninami iz letine 1916 in ustanavlja najvišja cena za posušene cikorijeve korenine.

376.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za notranje stvari, s pravosodnim ministrom in poljedelskim ministrom z dne 30. oktobra 1916. l.,

s katerim se uravnava promet s posušenimi cikorijevimi koreninami iz letine 1916 in ustanavlja najvišja cena za posušene cikorijeve korenine.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se ukazuje tako:

§ 1.

Cikorijeve korenine iz tuzemskega pridelka 1916. l. se smejo porabljati le za izdelovanje kavinih surogatov. V ta namen se morajo sušiti vse pridelane zelene cikorijeve korenine. Izvzete so od tega zgolj množine cikorijevih korenin, ki se potrebujejo za gojenje semen.

Prepovedano je pokladati zelene in posušene cikorijeve korenine.

§ 2.

Da se uravna promet s posušenimi cikorijevimi koreninami, se ustanavlja „Razdeljevalnica za

posušene cikorijeve korenine“ v Pragi (V., Nikolajeva ulica št. 11).

Sestavljena je iz dvanajst udov, ki jih je imenoval trgovinski minister v porazumu s poljedelskim ministrom in ki volijo iz svoje srede z absolutno večino glasov načelnika in načelnikovega namestnika.

Razdeljevalnica se more pri svojem poslovanju posluževati osrednjega društva fabrikantov kavinih surogatov v Pragi.

§ 3.

Kdor suši cikorijeve korenine iz letine 1916. l., je dolžen, dokler traja obrat, zglositi posušene množine vsak teden, in sicer prvokrat 4. dne novembra 1916. l. razdeljevalnici v Pragi po vrsti (ali kosi ali zdrob) in teži ter oznameniti lastnika in kraj, kjer ležé.

Kdor ima drugače posušene cikorijeve korenine iz tuzemskega pridelka 1916. l. v zalogi ali v hrambi, je dolžen zglositi te zaloge po stanju 1. dne novembra 1916. l., ob 6. uri zjutraj, najdalje do 4. dne novembra 1916. l. razdeljevalnici ter naznaniti v odstavku 1 tega paragrafa oznamene podatke.

Množine, ki so 1. dne novembra 1916. l. na prevozu, mora prejemnik takoj po prejemu naznaniti razdeljevalnici.

§ 4.

Posestniki posušenih cikorijevih korenin iz tuzemskega pridelka 1916. l. so dolžni oddati jih po ukazilih, ki jih izda razdeljevalnica, obratom za kavine surogate, ki jih oznameni ta razdeljevalnica, po cenah, ustanovljenih v § 10. Nadalje so dolžni cikorijeve korenine brezplačno hraniti do izročitve, skrbno z njimi ravnati in razdeljevalnici na njeno zahtevanje poslati poprečne poskuske (vzorke) proti povračilu poštnine.

§ 5.

Razdeljevalnica je dolžna razpolagati s posušenimi cikorijevimi koreninami, zglašenimi pri njej, v 12 dneh po prihodu priglasitve, oziraje se na skladiške prostore obratov za kavine surogate, ki so na razpolaganje za strokovnjaško vkladanje.

Stroške vkladanja, ki nastanejo iz tega, da vloži obrat po naročilu razdeljevalnice posušene cikorijeve korenine za druge obrate, ki imajo pravico do dobivanja, plačajo ti obrati. Višino teh stroškov določi razdeljevalnica.

§ 6.

Razdeljevalnica mora vse porušene cikorijeve korenine, priglašene pri njej po § 3, porazdeliti po naslednjih določilih na obrate za kavine surogate, ki so upravičeni dobivati jih.

Za razdeljevalni ključ se daje v podstavo to, koliko so posamezni kavine surogate izdelujoči obrati poprečno porabili posušenih cikorijevih korenin v obratnih letih 1913/14 (1. dne julija 1913. l. do 30. dne junija 1914. l.) in 1914/15 (1. dne julija 1914. l. do 30. dne junija 1915. l.).

Za obrate, ki so se začeli obratovati šele v obratnem letu 1914/15, določi razdeljevalnica razdeljevalno podlago.

Ako obrat za kavine surogate dokaže, da zaradi izrednih razmer v enem izmed oznamenjenih obratnih let ni porabil posušenih cikorijevih korenin ali da jih je porabil toliko, kolikor ne ustreza njegovim produkcijskim razmeram, more razdeljevalnica vzeti za podlago množin posušenih cikorijevih korenin, ki jih je odkazati obratu, tudi porabo v le enem teh obratnih let. Nadalje more razdeljevalnica, ako obrat za kavine surogate zaradi izrednih razmer dokazno ni porabil v nobenem imenovanih dveh obratnih let toliko, kolikor ustreza njegovim produkcijskim razmeram, izjemoma ustanoviti razdelitveno pod-

lago, oziraje se na številko porabe v obratnem letu 1912/13.

Ako bi bilo podjetje za kavine surogate v obratnih letih, merodajnih za poprečni pre-račun, ali pozneje kupilo kak drug obrat za kavine surogate, ga ustavilo ali po pogodbi prevzelo njegove odjemnike za preskrbovanje, je ustanoviti razdelitveno podlago, ako traja to razmerje še za tekoče obratno leto, oziraje se na porabo prevzetega obrata v obratnem letu, ki se dá razdeliti v podlago.

Končnoveljavna porazdelitev posušenih cikorijevih korenin na posamezne obrate potrebuje odobrenja vladnih komisarjev.

§ 7.

Pravico zahtevati dobivanje posušenih cikorijevih korenin imajo vsi obrati, ki izdelujejo kavine surogate in ki so že pred 30. dnem junija 1915. l. cikorijeve korenine podelovali v kavine surogate in ki ob času, ko dobi ukaz moč, še imajo obrtno pravico za izdelovanje kavinih surogatov.

Ako zahteva javni interes, more trgovinski minister prisoditi pravico dobivanja tudi obratom, ki po določilih sprednjega odstavka nimajo pravice zahtevati dobivanja cikorijevih korenin.

§ 8.

Obrati, ki izdelujejo kavine surogate, smejo dobivati posušene cikorijeve korenine le po razdelitvi, ki jo je izvršila razdeljevalnica.

Imenovani obrati so dolžni tiste množine posušenih cikorijevih korenin, ki jih odkáže razdeljevalnica, kar najhitreje prevzeti po cenah, ustanovljenih v § 10 in jih podelati v kavine surogate.

§ 9.

Obrati, ki izdelujejo kavine surogate, morejo — ako ne pripadajo istemu podjetju — odkazane jim množine posušenih cikorijevih korenin menjavati ali jih oddajati drugim obratom za kavine surogate le po razdeljevalnici in z njenim pritrdilom.

§ 10.

Prevzemna cena za ostro posušene cikorijeve kose, ki nimajo več nego 12 odstotkov vode v sebi

in so brez ozebljih kosov in plesnivca, znaša 70 K za 100 kilogramov čiste teže, za presejan, debel cikorijev zdrob 42 K za 100 kilogramov čiste teže naloženo na vagon na nakladni postaji.

Plačati se mora najkasneje 14 dni potem, ko se je blago vročilo prejemniku.

O sporih, ki nastajajo o kakovosti posušenih cikorijevih korenin ob prevzetju, odloči razsodišče praške borze za pridelke po uzansah, obstoječih za trgovino s posušeni cikorijevimi koreninami.

§ 11.

Posušene cikorijeve korenine, ki se uvozijo iz carinskega inozemstva v Avstrijo potem, ko je dobil ta ukaz moč, sme spravljati v tuzemski promet le vojni prometni zavod za žito.

Kdor uvaža posušene cikorijeve korenine iz carinskega inozemstva, je dolžen prodati jih vojnemu prometnemu zavodu za žito. Prihod blaga v Avstrijo mora nemudoma naznaniti vojnemu prometnemu zavodu za žito na Dunaju z navedbo kakovosti in množine ter kraja skladišča in je dolžen blago hraniti in ohraniti s skrbnostjo rednega trgovca dotlej, da ga prevzame vojni prometni zavod za žito.

Če se ne doseže dogovor z lepa med vojnim prometnim zavodom za žito in prodajalcem, določi prevzemno ceno ministrstvo za notranje stvari v porazumu s trgovinskim ministrstvom, oziroma se na pridelovalne stroške.

Pravtako je vse ponudbe za dobivanje posušenih cikorijevih korenin iz carinskega inozemstva odstopiti vojnemu prometnemu zavodu za žito.

Vojni prometni zavod za žito mora množine posušenih cikorijevih korenin, ki jih je pridobil, od primera do primera ponuditi razdeljevalnici (§ 2), ki mora v 14 dneh izjaviti, ali zahteva ponujene ji množine cikorijevih korenin, da jih razdeli obratom za kavine surogate, ki so upravičeni dobivati jih.

Zahtevane množine mora razdeljevalnica razdeliti med obrate upravičene dobivati jih po načelih, ustanovljenih v § 6. Z množinami, ki jih ni zahtevala razdeljevalnica, razpolaga vojni prometni zavod za žito po ukazilih, ki mu jih je dal minister za notranje stvari v porazumu s trgovinskim ministrom.

§ 12.

Stroške, ki nastanejo iz izvrševanja nalog, odkazanih razdeljevalnici s tem ukazom, morajo plačevati po enakih delih cikorije podeljujoči obrati, ki dobivajo posušene cikorijeve korenine na podstavi ukazil razdeljevalnice, in sušilnice, ki dobavljajo cikorijeve korenine.

V ta namen morajo oznamljeni obrati in sušilnice plačati razdeljevalnici za metrski stot odkazane oziroma dobavljene posušene cikorije znesek, čigar višino ustanovi razdeljevalnica in ki potrebuje odobrenja trgovinskega ministra v porazumu s poljedelskim ministrom.

Natančnejše odredbe o pobiranju teh prispevkov ukrene razdeljevalnica.

O porabljanju teh zneskov je na zahtevanje dajati račun trgovinskemu ministru, ki odloči tudi o porabljanju kakega upravnega prebitka.

§ 13.

Zoper vse odredbe razdeljevalnice imajo obrati, ki izdelujejo kavine surogate, ter sušilnice pravico pritožiti se na trgovinskega ministra, ki odloči o predloženih pritožbah. O pritožbah kmetijskih obratov odloča trgovinski minister v porazumu s poljedelskim ministrom.

§ 14.

Pravna opravila, ki greše zoper določila § 8 tega ukaza, nimajo moči.

Isto velja za kupne pogodbe in pogodbe o dobavljanju posušenih cikorijevih korenin iz pridelka 1916. l., ki so se sklenile pred pričetkom veljavnosti tega ukaza, kolikor te pogodbe niso izpolnjene, preden dobi ta ukaz moč.

Zahteve odškodnine zaradi neizpolnjenih pogodb, ki so nastale pred pričetkom veljavnosti tega ukaza, ostanejo neizpremenjene, toda kupec ne more zahtevati izpolnitve, temveč le odškodnino.

§ 15.

Ako se posestnik posušenih cikorijevih korenin brani oddati jih po predpisih §§ 4 in 11, mora — ne kraté v § 17 predpisanih kazenskih posledic — na prošnjo razdeljevalnice razsoditi o dolžnosti oddaje politično oblastvo prve stopnje, v čigar okolišu so zaloge, in ako treba, odrediti,

da se prisilno odvzamejo. Rzsodba ima moč zoper vsakega, ki ima pravice do zalog.

Ako se zaloge prisilno odvzamejo, je od cen, ustanovljenih v § 10, odbiti 10 odstotkov. Od odškodnine, ki se plača, se odbijejo stroški prisilnega odvzeta.

Ako posestnik ali njegovo bivališče ni znano ali ako naj služi znesek odškodnine za zadostitev zahtev tretjih oseb iz stvarnih pravic, je znesek odškodnine položiti na sodišču.

Prisilno razlašene zaloge mora njih zadnji posestnik brezplačno hraniti in ohraniti dotlej, da se odpeljejo.

Odvzete zaloge je porabljati po ukazilu razdeljevalnice. Dobiček, ki se morda podá, če se take zaloge dalje oddajajo, je tudi porabljati za zalaganje stroškov razdeljevalnice (§ 12).

§ 16.

Razdeljevalnica je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji, ki jih je imenoval trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri.

§ 17.

Prestopke tega ukaza kaznujejo politična oblastva I. stopnje z denarnimi kazni do 5000 K ali po svojem preudarku z zaporom do 6 mesecev, ako dejanje ne spada pod strožje kazensko določilo.

§ 18.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Hohenlohe s. r.

Zenker s. r.

Hochenburger s. r.

Spitzmüller s. r.